

Úvodní stránka>Soudní řízení>Občanskoprávní věci>Dokazování

V oblasti občanskoprávní budou podle práva EU pokračovat probíhající řízení a řízení zahájená před koncem přechodného období. Portál e-Justice bude na základě vzájemné dohody se Spojeným královstvím uchovávat příslušné informace týkající se Spojeného království do konce roku 2024.

Dokazování**Anglie a Wales****1 Důkazní břemeno****1.1 Jaká jsou pravidla týkající se důkazního břemene?**

V občanskoprávních řízeních je obecné pravidlo týkající se splnění důkazního břemene takové, že strana, která tvrdí určité skutečnosti, je musí prokázat; takže soudce (nebo porota) je přesvědčen o náležitém poměru pravděpodobností tvrzené skutečnosti. Důkazní břemeno se vztahuje na obě strany vyjma případu, je-li zřejmé, že žalobce důkazní břemeno nesplnil; v tomto případě je soudce oprávněn pokračovat v řízení, aniž by zatěžoval druhou stranu.

V praxi to znamená, že soud je přesvědčen o pravděpodobnosti toho, že daná událost nastala. Tento standard je pozměněn tím, že čím je výskyt dané události ojedinilejší, tím vyšší je důkazní břemeno, jak vysvětlil Lord Hoffman ve věci *Secretary of State for the Home Department v. Rehman* [1].

[1] [2001] UKHL 47.

1.2 Existují pravidla, která vylučují některé skutečnosti z důkazního břemene? Ve kterých případech? Je možné i tak vyvrátit určité právní domněnky předložením důkazu?

Není nutné dokazovat skutečnosti, které jsou uznány, nebo jsou zjevné či irelevantní.

Právní předpisy stanoví různé domněnky, které mohou být vyvráceny důkazy o opaku. Patří k nim domněnky ohledně legitimity dětí, platnosti manželství, duševního zdraví jednotlivců a úmrtí nezvěstných osob. Platí presumpce nevin, v občanskoprávním řízení je však přípustné odsouzení v trestním řízení jako důkaz toho, že se strana dopustila trestného činu (a znamená to, že dotyčná strana nese důkazní břemeno).

Existuje domněnka nedbalosti, kdy žalobce prokáže, že mu újmu způsobil zdroj, který je pod výlučnou kontrolou žalovaného, a že se jedná o nehodu, jaká je obvykle důsledkem nedbalosti [1]. Obdobná domněnka se uplatní v případě, že určité osobě byly svěřeny věci, které byly posléze ztraceny nebo zničeny. V obou případech může žalovaný tuto domněnku vyvrátit.

Jednou oblastí, v níž dochází k obrácení důkazního břemene, je oblast právních předpisů o diskriminaci v zaměstnání. Je-li podána žaloba na evidentní diskriminaci, přesouvá se důkazní břemeno na druhou stranu, která musí prokázat, že k diskriminaci nedošlo. Tento fakt vyplynul z evropských právních předpisů týkajících se diskriminace a nyní je zakotven v zákoně o rovnosti z roku 2010 (Equality Act 2010).

V neposlední řadě existuje řada občanských věcí, obecně v souvislosti s právními předpisy v oblasti zdraví a bezpečnosti, kdy se uplatňuje objektivní odpovědnost. V případě, že došlo k úrazu, je na základě striktní povinnosti zaměstnavatele týkající se řádné péče odpovědný zaměstnavatel.

[1] [2001] UKHL 47.

[2] Doktrína *res ipsa loquitur* neboli věc mluví sama za sebe.

1.3 Do jaké míry musí být soud přesvědčen o pravdivosti faktu, aby na něm založil rozsudek?

Standardem dokazování v občanskoprávních řízeních je „poměr pravděpodobností“. Jinými slovy, soud konstatuje, že určitá skutečnost je prokázána, pokud je přesvědčen o tom, že spíše nastala, než že nenastala. Jak bylo uvedeno výše, tento standard se uplatňuje pružně: k prokázání závažných tvrzení, jako je podvod týkající se poměru pravděpodobností, je zapotřebí přesvědčivějších důkazů, neboť taková tvrzení jsou obecně považována za pravděpodobně pravdivá.

Toto kritérium se mění ve dvou případech. V případech, kdy nejsou k dispozici pádné důvody a neexistují méně pádné protichůdné důvody, je soudce oprávněn konstatovat, že skutečnost nebyla prokázána [1]. V návrzích na shrnutí rozsudek [2] je mimoto laika poměrně nízká a soud rozhodne, aniž by došlo k úplnému zveřejnění nebo křížovému výsledku.

[1] Tento fakt byl posouzen ve věci *Rhesa Shipping* [1985] 1WLR.

[2] Často se používá u soudu pro technologie a konstrukce (Technology and Construction Court (TCC)) k výkonu rozhodčího nálezu za účelem uhrazení peněžitě částky.

2 Provádění důkazů**2.1 Provádí soud dokazování pouze na návrh účastníků nebo může soudce v některých případech provádět důkazy i z vlastního podnětu?**

Důkazy [1] jsou v občanskoprávním řízení získány zveřejněním příslušných dokumentů účastníky řízení a prostřednictvím výpovědi svědků a znalců, důkazy musí být předloženy soudu.

V každém případě platí různá pravidla.

Zveřejnění (Disclosure)

Účastníci občanskoprávního řízení jsou povinni zveřejnit [2] existenci dokumentů, které mají k dispozici, a to v rozsahu, v jakém to soud nařizuje, a umožnit ostatním stranám seznámit se s těmito dokumenty. Soud obvykle nařídí „standardní zveřejnění“, které vyžaduje, aby účastníci řízení přiměřeně vyhledali dokumenty, které buď potvrzují, nebo vyvracejí tvrzení některého z účastníků, aniž by se strany musely obrátit na soud. V případě jakýchkoli jiných druhů zveřejňovaných informací musí účastník řízení požádat soud o svolení. Soud může rovněž vydat příkazy k zajištění důkazních prostředků a majetku.

Svěddecké výpovědi (Witnesses of fact)

Účastníci nepotřebují souhlas soudu s předložením svědeckých výpovědí k doložení svých tvrzení. Účastník řízení, který se chce opířt o dokazování pomocí svědka, však musí doručit svědeckou výpověď podepsanou svědkem, která obsahuje jeho svědectví, a musí předvolat svědka, aby v soudním řízení podal ústní výpověď. Pokud účastník řízení nepředloží svědeckou výpověď nebo její shrnutí před soudním řízením, nemůže dotyčný účastník bez souhlasu soudu tohoto svědka předvolat. Soud má mimoto širokou pravomoc kontrolovat důkazy, jež jsou přípustné, jako je vyloučení důkazů, které by byly jinak přípustné, a omezení křížového výsledku svědků.

Účastník řízení může rovněž požádat o soudní příkaz, aby svědek před projednáním žaloby podal svědectví ve formě přísězné výpovědi před soudem ustanoveným vyšetřovatelem [3].

Úlohou soudce je v zásadě posoudit důkazy předložené účastníky řízení a tato úloha nezahrnuje nezávislou vyšetřovací funkci.

Znalci (Expert witnesses)

Strana se bez svolení soudu nemůže opřít o znalecký posudek[4]. Soud může kontrolovat záležitosti, s ohledem na něž má být předložen znalecký posudek, formu, v níž jsou důkazy poskytnuty, a poplatky, které mají být uhrazeny znalci.

Jestliže chce s ohledem na určitou záležitost předložit znalecký posudek více než jeden účastník řízení, může soud nařídit, aby byly důkazy předloženy jediným znalcem, kterého účastníci řízení pověří společně, namísto znalců pověřených každým účastníkem řízení zvlášť. Soud může vydat takový příkaz z vlastního podnětu bez souhlasu účastníků řízení.

Soud nebude od účastníků řízení vyžadovat, aby z vlastního podnětu předložili znalecké posudky. Soud však může sám ustanovit znalce jako „poradce“, který bude soudu nápomocen v souvislosti s danou záležitostí. Soud může poradci nařídit, aby vypracoval zprávu (jejíž kopie musí být poskytnuty účastníkům řízení) a aby se účastnil soudního řízení s cílem radit soudu.

Část 35 občanského soudního řádu (Civil Procedure Rules dále jen „OSŘ“) umožňuje předložení znaleckých posudků současně znalci z podobných oborů. V těchto případech provedou účastníci obvykle křížový výslech a soudce poté shrne stanovisko, k jehož odsouhlasení jsou znalci vyzváni.

[1] Viz část 32 OSŘ

[2] Viz část 31 OSŘ

[3] Viz část 34.8 OSŘ

[4] Viz část 35 OSŘ

2.2 Je-li návrhu účastníka na provedení důkazu vyhověno, co následuje?

Zveřejnění

V návaznosti na příkaz k zveřejnění musí každý účastník řízení doručit ostatním účastníkům řízení seznam příslušných dokumentů, které má nebo měl k dispozici. Ostatní účastníci řízení mohou poté do těchto dokumentů nahlížet a pořizovat jejich kopie. Za pořizování fotokopíí mohou být účtovány poplatky.

Svěddecké výpovědi

Soud nařídí účastníkům řízení, aby před zahájením soudního řízení předložili podepsanou svědeckou výpověď každého svědka, na jehož svědectví mají v úmyslu se spolehnout. Svědeckou výpověď může sepsat svědek, často ji však vyhotoví právní zástupce účastníka řízení, v jehož prospěch svědek vypovídá. Svědecká výpověď by měla obsahovat úplné svědectví, pokud možno podané vlastními slovy svědka.

Jestliže bylo účastníku řízení nařízeno, aby předložil svědeckou výpověď určitého svědka, nemůže ji však získat, může tento účastník požádat soud o povolení předložit shrnutí svědecké výpovědi obsahující důkazy, které podle očekávání svědek poskytne, nebo záležitosti, s ohledem na něž má účastník řízení v úmyslu svědka vyslechnout.

Pokud soud nařídí, aby bylo svědectví podáno ve formě přísední výpovědi, podá svědek výpověď ústně před soudem ustanoveným vyšetřovatelem. Výslech se uskuteční stejně jako v případě soudního jednání s úplnou možností křížového výslechu svědka a vyhotoví se přepis podané svědecké výpovědi.

Znalci

Pokud soud povolí dokazování pomocí znalce, vyhotoví účastníci řízení pokyny pro znalce. V případě společného znalce mohou účastníci řízení vydat znalci pokyny samostatně, jestliže se na nich nemohou shodnout. Znalec, který má prvořadou povinnost vůči soudu, a nikoli vůči účastníkovi či účastníkům řízení, kteří jej pověřili, vypracuje písemnou zprávu. Účastník řízení může následně položit písemné otázky společně pověřenému znalci nebo znalci pověřenému jiným účastníkem řízení. V případě samostatných znalců může soud nařídit rovněž diskusi mezi znalci za účelem určení oblastí shody a neshody. Znalci mají za své služby nárok na odměnu, kterou obvykle hraří účastník nebo účastníci řízení, kteří jej pověřili.

2.3 Ve kterých případech může soud zamítnout návrh účastníka na provedení dokazování?

Jestliže účastníci řízení požádají o příkazy, které jim umožní získat nebo předložit důkazy, musí se soud přesvědčit o tom, že dotyčné důkazy budou pravděpodobně relevantní a přípustné. Při zvažování způsobu uplatnění svých pravomocí musí soud usilovat rovněž o spravedlivé projednání dané věci, což zahrnuje úsporu nákladů a vyřešení sporu způsobem, který je spravedlivý, rychlý a přiměřený významu, složitosti a hodnotě nároku. Tyto aspekty mohou vést soud k zamítnutí návrhů nebo k vydání příkazů z vlastního podnětu (např. požadavek na ustanovení jednoho společného znalce namísto samostatných znalců jmenovaných každou stranou).

2.4 Jaké existují druhy důkazních prostředků?

Skutečnosti mohou být prokázány důkazy, na základě domněnek a závěrů, které vyplývají z důkazů, a soudem, který provedl právní posouzení skutečností (viz výše). K druhům důkazů, které mohou být uplatněny v občanskoprávním řízení, patří svědecká výpověď, dokumenty a věcné důkazy. Dokumenty mohou zahrnovat doklady v papírové podobě, počítačové záznamy, fotografie a videozáznamy a zvukové záznamy. Věcné důkazy sestávají z jiných hmotných věcí relevantních pro sporné otázky, které jsou předloženy soudu, jako jsou výrobky, jež jsou předmětem sporu v oblasti duševního vlastnictví. Mohou zahrnovat rovněž ohledání místa nehody soudcem nebo obhlídku na jiném příslušném místě.

2.5 Jaké jsou metody dokazování pomocí svědků a jak se liší od dokazování pomocí znalců? Jaká jsou pravidla pro předkládání písemných důkazů a znaleckých posudků?

Svědci v zásadě poskytují důkazy ústně během soudního řízení. Jak však bylo uvedeno výše, každý účastník řízení je povinen předložit pro každého svědka, o jehož svědectví se účastník řízení hodlá opřít, svědeckou výpověď. Během soudního řízení bude svědek vyzván, aby potvrdil pravdivost a správnost výpovědi, která pak bude představovat svědectví ve prospěch účastníka řízení, který svědka předvolal. Pokud bylo doručeno pouze shrnutí svědecké výpovědi, musí svědek poskytnout podrobnější ústní svědectví.

Znalci poskytnou důkazy v písemných zprávách, nestanoví-li soudní příkazy jinak. Znalecký posudek musí obsahovat závěry, fakta a předpoklady, na nichž se zakládá, a podstatu pověření znalce. Soud rozhodne, zda je rovněž nutné, aby se znalec zúčastnil soudního řízení a podal ústní výpověď. Soudem ustanovený poradce nemusí podat ústní výpověď.

2.6 Mají některé způsoby dokazování větší důkazní sílu než jiné?

Soud má širokou posuzovací pravomoc, pokud jde o váhu nebo důvěryhodnost přisouzenou jednotlivým předloženým důkazům. Neexistuje žádné pravidlo zakazující uplatnění prohlášení učiněného mimo soud jako důkazu o skutečnostech obsažených v tomto prohlášení („nepřímý důkaz“) [1], takže účastník řízení se může opřít o dopis jakožto důkaz o jeho obsahu, nebo o výpověď svědka ohledně prohlášení učiněného jinou osobou. Nepřímé důkazy však mají často menší váhu než přímé svědectví, zejména pokud osoba, která prohlášení učinila, mohla být vyzvána k podání svědectví.

Některé dokumenty a záznamy se uznávají jako věrohodné. Například záznamy podniků a orgánů veřejné správy se považují za věrohodné, pokud jsou jako takové potvrzeny zaměstnancem podniku nebo orgánů veřejné správy. A různé druhy úředních dokumentů (jako jsou právní předpisy, podzákonné právní předpisy, vyhlášky, smlouvy a soudní záznamy) mohou být doloženy vytištěnými nebo ověřenými kopiemi bez jakýchkoli dalších důkazů.

[1] Viz část 33 OSŘ a připojený praktický pokyn.

2.7 Jsou pro prokázání určitých skutečností povinné určité způsoby dokazování?

Některé úkony (např. závěti a prodej pozemků) musí být provedeny písemně, a k jejich prokázání budou proto nezbytné listinné důkazy.

2.8 Mají svědci ze zákona povinnost svědčit?

Obecně mohou být svědci, kteří jsou způsobilí podat svědectví, přinuceni k výpovědi. Účastník řízení, který si přeje zajistit účast svědka v soudním řízení, připraví předvolání svědka, v němž je svědek vyzván, aby se dostavil k soudu za účelem podání svědectví. Jakmile je předvolání vydáno soudem a řádně doručeno, je pro svědka závazné až do konce soudního jednání.

Jestliže soud nařídí, aby svědek podal svědectví formou přísedné výpovědi, svědek se však nedostaví nebo odmítne odpovědět na legitimní otázky, může strana, která požadovala přísednou výpověď, požádat o další příkaz, aby se svědek dostavil k výslechu nebo aby odpověděl na otázky.

2.9 Ve kterých případech mohou svědci odmítnout vypovídat?

Obecné pravidlo, podle něhož mohou být způsobilí svědkové nuceni vypovídat, se nevztahuje na královnu, panovníky cizích států a příslušníky jejich domácnosti, zahraniční diplomaty a konzulární úředníky, zástupce některých mezinárodních organizací a soudce a porotce (pokud jde o jejich činnost v těchto funkcích). V občanskoprávním řízení mohou být manželé/manželky a příbuzní účastníků řízení nuceni vypovídat.

Svědci, kteří mohou být obecně povinni poskytnout důkazy, jsou nicméně oprávněni odmítnout vydat některé písemnosti ke kontrole a odmítnout odpovědět na některé otázky z důvodu povinnosti mlčenlivosti. K hlavním druhům povinnosti zachovávat mlčenlivost patří zachování důvěrnosti informací sdělovaných mezi advokáty a jejich klienty (jež se vztahuje na sdělení za účelem poskytnutí nebo vyhledání právního poradenství nebo za účelem dokazování v soudním sporu), výsada znemožňující použít informace získané během mimosoudního jednání v případném soudním řízení (jež se vztahuje na komunikaci mezi stranami, která se uskutečňuje v rámci skutečného pokusu o urovnání sporu, jako jsou nabídky na uspokojení nároku) a právo nevypovídat ve vlastní neprospěch (což znamená, že svědek nemusí být povinen vypovídat, pokud existuje skutečné nebezpečí obvinění svědka nebo jeho manžela/manželky z trestného činu nebo uložení trestu ve Spojeném království). Od povinnosti zachovávat mlčenlivost lze upustit.

Svědectví může být rovněž odepřeno z důvodu ochrany veřejného zájmu, pokud by jeho poskytnutí bylo v rozporu s veřejným zájmem. Důkazy, které mohou být chráněny veřejným zájmem, zahrnují důkazy týkající se národní bezpečnosti, diplomatických vztahů, fungování ústřední vlády, blaha dětí, vyšetřování trestné činnosti a ochrany informátorů. Novináři nejsou mimoto povinni zveřejňovat své zdroje, ledaže je to nezbytné v zájmu spravedlnosti nebo národní bezpečnosti nebo předcházení nepokojům či trestné činnosti.

Bankovní úředníci nemohou být nuceni předložit bankovní knihy ani podávat svědectví o jejich obsahu, neexistují-li zvláštní důvody k tomu, aby jim to soud nařídil, soud však může nařídít, aby byla určitá osoba oprávněna zkontrolovat nebo zkopírovat zápisy na bankovním účtu.

2.10 Může být osoba, která odmítne vypovídat jako svědek, sankcionována nebo přinucena podat svědectví?

Svědek, kterému bylo doručeno předvolání, k soudu se však nedostaví nebo odmítne svědčit, může být obviněn z pohrdání soudem a může mu být uložen trest odnětí svobody (u vrchního soudu (High Court)) nebo je povinen zaplatit pokutu (u soudu hrabství (County Court)).

2.11 Existují osoby, od nichž nelze vyžadovat svědectví?

V občanskoprávním řízení jsou způsobilí poskytnout důkazy všichni dospělí, ledaže nejsou kvůli duševní nemoci s to pochopit povahu přísahy, kterou musí svědci složit, nebo nejsou schopni podat rozumné svědectví. Pokud dětský svědek nerozumí povaze přísahy, může být jeho výpověď přesto přípustná, avšak pouze tehdy, je-li soud přesvědčen o tom, že dítě chápe povinnost mluvit pravdu a že má „dostatečné znalosti, aby svou výpověď odůvodnilo“.

2.12 Jaká je úloha soudce a účastníků při výslechu svědků? Za jakých podmínek lze svědka vyslechnout prostřednictvím videokonference nebo jiných technických prostředků?

Úloha soudce a účastníků

Svědci obvykle vypovídat v soudním řízení v rámci výslechu stranou, která je předvolala, a odpovídají na nesugestivní otázky položené právním zástupcem dotyčné strany. Svědecká výpověď se však nyní považuje za důkazy obstarané od vlastního svědka, pokud soud nerozhodne jinak. Svědek pak může být podroben křížovému výslechu ze strany právního zástupce protistrany, který může svědkovi klást sugestivní otázky. Znalci, kteří při soudním řízení podávají ústní svědectví, mohou být rovněž podrobeni křížovému výsledku, soudem ustanovený poradce však nemůže být podroben křížovému výslechu ze strany účastníků řízení. Soudce může svědkům klást otázky, obvykle za účelem objasnění jejich odpovědí na otázky právního zástupce.

Dokazování prostřednictvím videokonference

Důkaz může být poskytnut prostřednictvím videokonference pouze tehdy, pokud soud udělí povolení. Při zvažování, zda vydat příkaz umožňující předložit důkazy tímto způsobem, vezme soud v úvahu vhodnost využití videokonference (zejména v případě, je-li svědek je nemocný nebo v zahraničí), náklady nebo úspory spojené s použitím videokonference a důsledky pro spravedlivý proces (včetně omezenějšího rozsahu kontroly a hodnocení svědka soudem).

3 Hodnocení důkazů

3.1 Jestliže účastník získal důkaz nezákonným způsobem, existují omezení přípustnosti takového důkazu při rozhodování?

Pokud jsou sdělení zaslaná poštou nebo prostřednictvím telekomunikačního systému (což zahrnuje telefonní hovory, faxy a elektronickou poštu) nezákonně zadržena, nelze v soudním řízení předložit důkaz o obsahu těchto sdělení. V opačném případě jsou důkazy obecně přípustné i v případě, že byly získány nesprávně. Soud má však pravomoc vyloučit důkazy, které by byly jinak přípustné. Při rozhodování o tom, jak postupovat, posoudí soud význam důkazů proti závažnosti nesprávného jednání. Jestliže okolnosti neodůvodňují vyloučení důkazů, může soud potrestat účastníka řízení, který jednal protiprávně, jiným způsobem, například tím, že mu uloží náhradu nákladů řízení.

3.2 Jsem-li účastníkem řízení, bude moje tvrzení považováno za důkaz?

Písemná podání (tj. oficiální dokumenty dokládající tvrzení každého účastníka řízení) lze použít jako důkaz při předběžných jednáních, nebudou se však pokládat za důkaz v soudním řízení.

Svědecké výpovědi poskytnuté účastníky řízení jsou při dokazování přípustné ve stejném rozsahu jako prohlášení stran, které nejsou účastníky řízení.

Související odkazy:

[Ministerstvo spravedlnosti](#)

[Občanský soudní řád \(Civil Procedure Rules\)](#)

Poslední aktualizace: 08/09/2021

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.